

ken have kunnet betale Staten eller Communen eller deres Creditorer, men have maattet lade deres Eiendomme i Stikken for Pengene. Det er ogsaa et Hensyn, som Staten har taget og maa tage; thi skjøndt der vel ikke kan være nogen stor Frygt for, at saadanne Forhold skulle vende tilbage, saa kan man dog ikke ganske tilbagevise den Tanke, at hvad der er hændet og hændet ofte, kan hænde igjen.

— Det ærede 3die Medlem for 9de Kreds (Mourier-Petersen) rettede igaar ligesom et Spørgsmaal til det ærede Thing om, hvorledes man kunde tænke sig det muligt for den Deel af Fæstejorden, som endnu var tilbage, at ville fremtvinge, at en vis Qvotadeel af dens Salgsværdis skulde indgaae i Statskassen for dersaa at vende tilbage til Fæsternes Efterladte, og han udviklede nærmere, hvorledes han fandt, at det vilde være en stor Uret imod de tidligere Fæstere, som allerede havde kjøbt, ligesom det ogsaa vilde være i høj Grad at favorisere de Godseiere, som allerede havde realiseret. Det tror jeg ikke; jeg tror, at Storstedelen af de Fæstere, som for længere Tid tilbage have kjøbt, føle sig vel tilfredse ved den Behandling, de have nydt, ligesom jeg ogsaa tror, at de Godseiere, der saaledes have realiseret, slet ikke have nydt nogen Begunstigelse fremfor dem, som endnu eie Fæstegods. Jeg tror endogsaa, at man kan sige det Modsatte; jeg tror, at dersom det Forslag, som nu foreligger her, havde været Lov længere tilbage i Tiden, vilde det have givet de Godseiere, der have solgt, betydelig større Summer, end de i Virkeligheden have faaet, fordi de, som ogsaa af den høitærede Indenrigsminister nylig er nævnt, have renonceret paa mere end denne Trediedeel, og følgerlig have de ikke været favoriserede ligesaa lidt som de Fæstere, der have kjøbt, have lidt nogen Uret. At Forholdet i de senere Tider har kunnet forandre sig Noget, skal jeg ikke benægte; navnlig siden 1861 ere Fordringerne blevne større hos mange Godseiere. Men just derfor er det, at der i det Lovforslag, som her fremtræder, er søgt en Reservation, som for den kommende Tid er ganske analog med, hvad der har været Regel for den foregaaende. — Der er nu ogsaa fra flere Sider bleven

henviist til Grundlovens § 82, som værner om Eiendomsrettens Ukrænkelighed, og denne Beskyttelse er paafaldt atter og atter. Eiendomsrettens Ukrænkelighed er saaledes draget frem, men kun for den ene Parts, Godseiernes, Vedkommende, medens Statens Ret ikke er bleven nævnt af Noget. Det er en Med-eiendomsret, som man finder sig mindre villig til at anerkjende, skjøndt man ikke ganske tør træde frem og benægte dens Tilværelse. Men naar det altsaa her er blevet fremsat, at Godseierne ifølge Lovforslaget ikke ville være under Grundlovens fulde Beskyttelse, idet de ikke fik den fulde Erstatning for deres Eiendom, saa skal jeg dertil bemærke, at det vist aldrig kunde falde Noget ind at troe, at der fra begge Rigsdagens Afdelinger skulde udgaae en Lov, som nægtede Godseierne deres fulde Ret med Hensyn til deres Eiendom, dog vel at mærke en Eiendom, som er Fæstetvang undergivet. Naar man nu vilde berolige sig med denne Tanke og dertil holdt sig Almeenvæltet for Die og endelig finde sig i at hde Keiseren, hvad Keiserens er, saa tror jeg, at man roligt kunde imødesee dette Lovforslags Fremme og; saa vilde jeg ikke ygive Haabet om her at komme til et Resultat, der idetmindste kunde tjene som Grundlag for en Overenskomst paa et senere Trin af Sagen. Jeg haaber derfor, at ikke Mange ville følge det Raad, som blev givet af et æret Medlem for 9de Kreds (N. Rasmussen), nemlig strax at slaae dette Forslag tilside; jeg tror, at det vilde ryste Gemytterne og forværre Situationen rundt omkring i Landet paa en høist ubehagelig Maade, dersom man her i Thinget gav denne Lov en saadan Medfart. Jeg haaber, at man ogsaa paa Grund af den høitærede Ministers Udtalelse igaar og idag vil lade denne Sag gaae videre og see, hvad man muligviis vilde kunne opnaae som Grundlag for en heldig Afgjørelse af dette Forhold.

Ploug: Ja, jeg er ganske enig med den sidste ærede Taler og den høitagede Minister dert, at Sagen bør gaae videre. Jeg vilde finde det usorvarligt at standse den, ikke fordi jeg har den mindste Frygt for den Bevægelse,